

KREDİ KARTI SÖZLEŞMESİ

Av. Muhammed TOPAL

BURSA - 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR CETVELİ	iii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KREDİ KARTI SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, TARAFLARI, ŞEKLİ, HUKUKİ NİTELİĞİ VE UNSURLAR

I. TANIMI VE TARAFLARI	2
A. SÖZLEŞMENİN TANIMI.....	2
B. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI.....	3
II. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ	4
III. SÖZLEŞMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	6
IV. SÖZLEŞMENİN UNSURLARI	8
A. GENEL OLARAK	8
B. TARAFLARIN ANLAŞMASI	8
C. NAKİT ÖDEMEKSİZİN ALIŞVERİŞ YAPMA OLANAĞI SAĞLAMAK	9
D. HARCAMALARIN ÖDENMESİ.....	10
E. MASRAFLARIN ÖDENMESİ.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI

I. GENEL OLARAK.....	12
II. KREDİ KARTI KURULUŞUNUN BORÇLARI	12
A. NAKİT ÖDEMEKSİZİN ALIŞVERİŞ YAPMAYI SAĞLAMA	12
B. ÜYE İŞYERİNE HARCAMALARI ÖDEME	13
C. KARTIN KULLANIMINI YASAKLAMA BORCU.....	14
D. BİLGİ VERME BORCU	15
E. KREDİ KARTI LİMİTİNİ BELİRLEME BORCU.....	16

III. KREDİ KARTI SAHİBİNİN BORÇLARI.....	17
A. HARCAMA BELGESİ TUTARINI VE FAİZİ ÖDEME BORCU.....	17
B. GİRİŞ ÜCRETİ VE YILLIK ÜCRET ÖDEME BORCU	18
C. KARTI SAKLAMA VE BİLDİRİM BORCU.....	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ

I. GENEL OLARAK.....	20
II. SÖZLEŞMENİN SONA ERME NEDENLERİ	21
A. KANUNDAN DOĞAN SEBEPLERLE SONA ERMESİ	21
1) Genel Olarak.....	21
2) Asgari Tutarın Ödenmemesi	21
3) Adli Cezaların Uygulanması	22
B. SÜRENİN SONA ERMESİ.....	22
C. SÖZLEŞMENİN FESİH İLE SONA ERMESİ.....	23
1) Sözleşmenin Fesih İhbarıyla Sona Ermesi	23
2) Sözleşmenin Haklı Nedenle Feshi	24
III. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI	25
SONUÇ.....	25
KAYNAKÇA.....	27

KISALTMALAR CETVELİ

TBK	: Türk Borçlar Kanunu
BKKKK	: Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu
BKKKY	: Banka Kartı ve Kredi Kartları Yönetmeliği
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
TKHK	: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
BK	: Borçlar Kanunu
HD	: Hukuk Dairesi
A.Ş.	: Anonim Şirket
a.g.e	: Adı Geçen Eser
E.	: Esas
K.	: Karar
Bknz	: Bakınız
S.	: Sayı
C.	: Cilt
s.	: sayfa

GİRİŞ

Ticari hayatın küreselleşerek büyümesi ve bunun bir sonucu olarak tüketimin de artması kredi kartlarına olan gereksinimi kaçınılmazdır. Kredi kartları ticari hayatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir. Kredi kartıyla yapılan ödemelerin hızlı, kolay ve güvenilir olması tüketicilerin ve işyerlerinin kredi kartı kullanımını arttırmıştır. Kredi kartlarının para taşıma zorunluluğundan kurtarma, çalınma ve kaybolma tehlikelerine karşı koruma gibi tüketicilere sağladığı faydaları da bulunmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çok hızlı bir şekilde büyüyerek yüksek bir kullanım alanı bulan kredi kartlarına olan ilgi giderek artmaktadır.

Kredi kartı sisteminde kart çıkaran kredi kartı kuruluşu, üye işyeri ve kredi kartı sahibi olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. Kredi kartı sisteminin gerçekleşebilmesi, öncelikle kredi kartı sahibi olmak isteyen kişi ile kart çıkaran kuruluş arasında bir kredi kartı sözleşmesi imzalanmasına bağlıdır. Çalışmamızın konusunu kredi kartı sözleşmesi oluşturmaktadır. Bu çalışmada birinci bölümünde borçlar hukuku çerçevesinde genel olarak sözleşmeye değinilmiş ve ardından kredi kartı sözleşmesinin tanımı yapılmış, kredi kartı sözleşmesinin tarafları üzerinde durulmuş, kredi kartı sözleşmesinin hukuku niteliği ve unsurları incelenmiştir. Çalışmamızın ikinci bölümünde de kredi kartı sözleşmelerinde tarafların hak ve borçları konusu incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise kredi kartı sözleşmesinin sona ermesi, kredi kartı sözleşmesinin sona erme halleri ve sona ermenin hukuki sonuçları incelenerek çalışma sonlandırılmıştır.

Kredi kartı sözleşmesinin incelendiği bu çalışmada kartı çıkartan kuruluş ile kart sahibi arasında akdedilen sözleşme incelenmiştir. Kartı çıkaran kuruluş ile üye işyeri arasında akdedilen üye işyeri sözleşmesine çalışma içerisinde yer verilmemiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KREDİ KARTI SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, TARAFLARI, ŞEKLİ, HUKUKİ NİTELİĞİ VE UNSURLARI

I. TANIMI VE TARAFLARI

A. SÖZLEŞMENİN TANIMI

Tüm dünyada ve ülkemizde yaygın olarak kullanılan kredi kartı sisteminde kredi kartının kullanılabilmesi için kartı veren kuruluş ile kart sahibi arasında bir sözleşme akdedilmesi gerekmektedir. TBK 1. madde gereği sözleşme tarafların birbirine uygun irade beyanları ile kurulmaktadır. Hukuki işlemlerin en önemli türlerinden birini oluşturan sözleşme, hukuk açısından hukuki işlem olmasının yanı sıra bir hukuki ilişkidir. Sözleşme ile iki veya daha fazla kişi arasındaki hukuki ilişki düzenlenmektedir.¹ Sözleşmenin meydana gelebilmesi için en temel anlamda iki tarafın varlığı ve bu tarafların anlaşması gerekmektedir. İki taraftan kastedilen gerçek veya tüzel kişi, karşılıklı anlaşma ise buy iki tarafın birbirlerine uygun irade açıklamalarıdır. Buradan hareketle sözleşmeler tarafların borç ilişkisi yaratmaya yönelik hukuki sonuç doğurmak üzere karşılıklı ve birbirlerine uygun irade beyanlarını açıklamalarıyla meydana gelen hukuki işlemdir.²

Kredi kartı sözleşmesi kartı çıkaran kuruluş ile kart hamili arasındaki hukuki ilişkiyi düzenlemektedir. Kredi kartı sözleşmelerinde kartı çıkaran kuruluş üye iş yerlerinden nakit ödemeksizin harcama yapabilmeyi sözleşmenin karşı tarafı yani kart sahibine taahhüt etmektedir.³ Kredi kartı sahibinin ise kredi kartı ile yaptığı harcamaları kredi kartı çıkaran kuruluşa ödeyeceğini taahhüt etmektedir.

Kredi kartı sözleşmesi, kredi kartını çıkaran kuruluş ile kredi kartı sahibi arasında akdedilen, kredi kartı çıkaran kuruluşun kredi kartının üye işyerlerinde nakitsiz ödeme aracı olarak kabul edileceğini ve kart sahibinin yaptığı harcamaları üye işyerlerine ödeyeceğini taahhüt, kredi kartı sahibinin ise kredi kartı ile yaptığı harcamaları kredi kartı çıkaran kuruluşa ödeyeceğini taahhüt ettiği ilişkiyi düzenleyen sürekli nitelikte bir sözleşmedir. Bu nedenle kredi kartı sözleşmesi taraflara bir takım hak ve yükümlülükler

¹ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Ankara:Yetkin Yayınları, 2014, s. 199.

² Doğan Şenyüz, *Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, 6. Baskı, Bursa:Ekin Yayınevi, 2012, s.17.

³Bahri Bahar Şen, *Kredi Kartından Doğan Hukuki İlişkilerin Sona Ermesi ve Sonuçları*, 1. Baskı, Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2010, s.69

yüklemektedir⁴. Kredi kartı sözleşmesi kart sahibi ile kartı çıkartan kuruluş arasında akdedilmektedir. Kredi kartı çıkartan kuruluş aralarındaki anlaşma uyarınca kartı kullanabilmesi için kart sahibine kartı sunmaktadır⁵.

B. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI

Sözleşmenin kurulabilmesi için tarafların birbirine uygun irade beyanlarına ihtiyaç vardır. Bir sözleşmenin kurulmasına katılan ve sözleşmenin hukuki sonuçlarını hakimiyet alanlarında kendi iradeleri gerçekleştiren ve yapılan sözleşmeden doğrudan etkilenen kişilere taraf denilmektedir.

Kredi kartı sözleşmesinin taraflarını kartı çıkartmaya yetkili kuruluş ile kart sahibi oluşturmaktadır. Sözleşmenin taraflarından biri olan kart çıkaran kuruluşun, kredi kartı çıkarma yetkisine sahip olan banka, finans kuruluşu ya da kredi kartı çıkarmak için özel olarak kurulmuş bir kredi kartı şirketi olması mümkündür. Aynı zamanda kart kuruluşu üye iş yerleriyle üye iş yeri sözleşme yapan kuruluş konumundadır⁶. Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 3'üncü maddesinin g bendinde kart çıkaran kuruluşun banka kartı ve kredi kartı düzenleme yetkisine sahip bankalar ya da kuruluşlar olabileceği hükme bağlanmıştır. Bu kuruluşların kredi kartı çıkarabilmeleri, kredi kartı sözleşmelerine taraf olabilmeleri, üye iş yeri sözleşmeleri yapabilmeleri için BKKKK madde 4'de sayılan şartları taşıması ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan faaliyet izni alması gerekmektedir⁷.

Banka Kartları ve Kredi Kartları Yönetmeliği 4'üncü maddesinde diğer kuruluşlar, "*Kredi kartı çıkarma yetkisini haiz banka dışında kalan kuruluşlar*" olarak ifade edilmiş, ancak bankalar dışında hangi kuruluşların kredi kartı çıkarabilecekleri belirtilmemiştir. Kart çıkaran kuruluşlar uygulamada daha çok banka şeklinde karşımıza çıkmakla birlikte, özel finans kuruluşları ya da finansman şirketleri şeklinde de ortaya çıkabilir.⁸

⁴ Ayça Akkayan Yıldırım, "Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015, C.73, S.1, s.261-278.

⁵ Ahmet Cemal Ruhi, *Sözleşmeler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 1687.

⁶ Emine Açıkgül / Hacı Ali Açıkgül, *Teori ve Uygulamada Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007, s. 97.

⁷ Özlem Acar, *Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununa Göre Kart Sahibinin Korunması*, (Danışman: Prof. Dr. İlhan Uluhan, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 99.

⁸ Ebru Tüzemen Atik, "Kredi Kartı Sözleşmelerinde Ek Kart Hamilinin Hukuki Durumu", *TBB Dergisi*, 2014, S. 114, s.105-142.

Kredi kartı sözleşmesinin diğerk tarafı ise kart kuruluşları ile sözleşme özgürlüğü ilkesi kapsamında kredi kartı sahibi olmak isteyen kişilerdir. Kredi kartı hamili, kart kuruluşu tarafından adına kredi kartı hesabı açılan ve kartı doğrudan kullanma yetkisine sahip olan gerçek veya tüzel kişilerdir.⁹ BKKKK 3'üncü maddenin j bendinde kart sahibi olabilecek kişilerin gerçek veya tüzel kişiler olabileceği hüküm altına alınmıştır.

Tüzel kişi olan kredi kartı sahipleri tüzel kişiliği temsile yetkili temsilcileriyle işlem yapabileceklerdir ve kartı bu kişiler aracılığıyla kullanabileceklerdir. Bundan dolayı kredi kartının da kartı kullanacak olan temsilci adına düzenlenmesi isabetli olacaktır. Ancak tüzel kişinin adına çıkartılan kredi kartlarının, yetkili temsilci tarafından kullanılması da mümkündür¹⁰.

Kredi kartı sözleşmesinin karşı tarafı olan kart sahibinin gerçek kişi olması durumunda kişinin tam ehliyetli olması gerekmektedir. Tam ehliyetsiz kişiler kredi kartı sözleşmesinin tarafı olmaları mümkün değildir. Sınırlı ehliyetsizler ise kanuni temsilcilerinin onayı ile kredi kartı sözleşmesinin tarafı olabilecekler ve kart sahibi olabileceklerdir. Sözleşmenin tarafı olarak kredi kartı sahibi olmak isteyen kişinin ekonomik durumu kredi kartı sözleşmesinin yapılabilmesi için önem arz etmemektedir. Uygulamada kredi kartı kuruluşları kart sahibinin yaptığı harcamaların ödenmeme riskini azaltmak amacıyla ekonomik durum konusunda belirli şartları taşınmasını arayabilmektedir.¹¹

II. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ

Borçlar hukuku kapsamında düzenlenen sözleşmeler sözleşme özgürlüğünün bir neticesi olarak şekil serbestisi ilkesi benimsenmiştir. Kanun yada sözleşme taraf iradeleri aksini öngörmemişse taraflar herhangi bir şekilde bağlı kalmadan diledikleri gibi sözleşme düzenleyebilirler. İstisnai olarak kanun emredici hüküm olarak bir takım sözleşmelere şekil şartı öngörmüştür ve taraflar bunlara uymak zorundadır. Şekil şartı öngörülen sözleşmeler dışında kalan sözleşmelerde taraflar diledikleri şekli belirleyebilirler¹².

Kredi kartı sözleşmelerinin şekli BKKKK'nın 24'üncü maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkiler en az on iki

⁹ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 97

¹⁰ Hacı Ali Açıkgül, *Kredi Kartı Sözleşmeleri*, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Kılıçoğlu), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 123.

¹¹ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 98.

¹² Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016, s. 20.

punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı sözleşme ile düzenlenecektir. BKKKK kredi kartı sözleşmeleri için yazılı şekil şartının yanı sıra yazının 12 puntoyla kalın olarak yazılması şartı öngörmüştür. Uygulamada kredi kartı kuruluşu tarafından matbu başvuru formu şeklinde hazırlanan kredi kartı sözleşmelerinin kart sahibi olmak isteyenler tarafından imzalanması suretiyle sözleşmeler düzenlenmektedir. Kredi kartı sözleşmeleri, kart çıkaran kuruluş ile kart hamili arasında BKKKK hükümleri çerçevesinde düzenlenecek ve bir örneğinin de kart hamiline verilmesi zorunludur¹³.

Kredi kartı sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir. Adi yazılı şekil yeterli olup resmi şekil aranmamaktadır. BKKKK tarafından getirilen bu yazılı şekil şartı geçerlilik şartıdır. Yazılı şekle uyulmadan yapılan kredi kartı sözleşmeleri geçersiz olacaktır¹⁴. BKKKK'nın 24'üncü maddesi 2'inci fıkrası uyarınca kredi kartı sözleşmelerinin şekil ve içeriğinde yer alması gereken asgari hususlar BDDK tarafından belirlenecektir. Yazılı şekil şartının yanı sıra bu asgari hususların da sözleşmede bulunması gerekmektedir. Sözleşmede yer alması gereken koşullarda bir eksiklik olması halinde sözleşmenin geçerliliği etkilenmeyecek taraflar bu eksikliği gidermekle yükümlü olacaktır¹⁵. Sözleşmenin bir nüshasının kart sahibine verilmemesi ya da sözleşmede bulunması gereken asgari hususların bir veya birkaçının sözleşmede yer almaması halinde kart çıkaran kuruluş bu eksikliği derhal gidermekle yükümlü olacaktır.

Kredi kartı sözleşmesinde yapılmak istenen değişiklikler kart sahibinin onayı alınarak yapılacaktır. BKKKK'da değişikliğin hangi şekilde yapılacağı belirtilmemiştir. Ancak Türk Borçlar Kanunu madde 12'den hareketle kredi kartı sözleşmesinin geçerlilik şeklinde olduğu gibi değişiklikler için de yazılı şekil şartı aranmalıdır¹⁶.

Kredi kartı kuruluşları tarafından kart sahibi olmak isteyen kişilere imzalatılan kredi kartı sözleşmesi uygulamada matbu formlardan oluştuğu için TBK 20-25 maddeleri arasında düzenlenen genel işlem koşullarının da gözetilmesi gerekmektedir¹⁷. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu madde 5 gereği faaliyetlerini kanun yada yetkili makamın izni doğrultusunda yapan bu kuruluşların hazırlamış oldukları sözleşmelerde bulunan genel işlem koşulları, kart sahibi ile müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek

¹³ Cengiz Kostakoğlu, *Banka Kredileri Tüketici ve Konut Kredileri ile Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıklar*, İstanbul: Beta Yayınları, 2013, s. 832.

¹⁴ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 100.

¹⁵ Şebnem Akipek, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2003, C. 52, S. 3, s. 103-119.

¹⁶ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 104.

¹⁷ Kostakoğlu, s. 832.

biçimde kart sahibi aleyhine dengesizliğe neden olan nitelikte olduğu takdirde geçersiz sayılacaktır. Tarafların karşılıklı olarak müzakere etmediği bu koşulların haksız olması durumunda haksız şartlar tüketici bakımından bağlayıcı olmayacak, diğer bir ifadeyle bu şart geçersiz kabul edilecektir¹⁸. Yargıtay bir kararında “sözleşmenin davacı banka tarafından matbu, standart olarak hazırlanıp boş olan kısımların rakam, isim ve adresler yazılarak doldurulduğu, sözleşmenin on iki punto koyu siyah harflerle düzenlenmediği görülmektedir. Davacı, tüketici aleyhine olan ve tüketiciyi kart kullanımı ücreti adı altında bir külfete sokan sözleşme hükmünün tüketici ile ayrıca müzakere edilerek kararlaştırıldığını iddia ve ispat edememiştir. Böyle olunca sözleşmedeki kredi kartı üyelik ücreti alınacağına dair hükmün açıklanan yasa ve yönetmelik hükümleri karşısında haksız şart olduğu kabul edilmelidir. Dolayısıyla davacı bankanın bu sözleşme hükmüne dayalı olarak kredi kartı kullanıcısı davalıdan ücret istemesi olanaklı değildir” şeklinde belirterek genel işlem koşulunun haksız şart niteliğinde olması halinde geçersiz olacağına işaret etmiştir¹⁹.

III. SÖZLEŞMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ

İki tarafa borç yükleyen kredi kartı sözleşmesinin hukuki niteliği doktrinde tartışmalıdır. Tarafların sözleşme yapmakla arzu ettikleri hukuki sonuç bir borcun doğumu ise bir borç doğuran sözleşme söz konusu olmaktadır²⁰. Borç doğuran sözleşmeler bir görüşme neticesinde yapılabileceği gibi esasları bir tarafça tespit edilmiş sözleşme hükümlerini diğer tarafın kabul etmesi şeklinde de yapılabilir²¹.

Kredi kartı sözleşmesinin istisna akdinin özelliğini taşıyan bir iş görme sözleşmesi, bir hizmet sözleşmesi, vekalet sözleşmesi, alacak sözleşmesi ve garanti sözleşmesi olduğu yönünde çok farklı görüşler olsa da kredi kartı sözleşmesinin tek bir sözleşme türü olarak nitelendirilmesi mümkün değildir²².

Doktrindeki bir görüş kredi kartı sözleşmelerinin kendisine özgü sözleşmelerden olup olmadığı tartışmalı bulunan ya da bu çeşitten olduğu ileri sürülen öteki sözleşmeler

¹⁸ Akipek, a.g.e. s. 115.

¹⁹ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2008/4345 E. 2008/6088 K. 02.05.2008, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> Erişim Tarihi: 01.11.2019.

²⁰ Kemal Oğuzman / Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 43.

²¹ Oğuzman / Öz, a.g.e. s.45.

²² Şükrü Saraç, *Yargıtay Kararları Işığında Banka Kredi Kartı Uyuşmazlıkları*, Ankara: Sözkese Yayınçılık, 2013, s.102.

niteliğinde olduğunu savunmuştur²³. Doktrindeki diğer bir fikir ise kredi kartı sözleşmesi isimsiz, çerçeve ya da iş akdi sözleşmesi değil kuşkuya yer bırakmayacak şekilde hem standart hem katımlı bir sözleşme olduğunu ileri sürmektedir²⁴.

Diğer bir fikre göre ise kartı çıkartan kuruluşun nakit ödemeksizin harcama yapabilme olanağını sağlama yükümlülüğü dolayısıyla kredi kartı sözleşmesinin istisna ve hizmet sözleşmelerine ilişkin unsurları taşıyan iş görme sözleşmesi niteliğinde olduğu savunulmuştur²⁵.

Nihayet başka bir fikre göre ise kanuni sözleşme tiplerinde yer almayan tarafların öngördükleri unsur ve edimler özel bir bütünlük ve sentez meydana getirecek şekilde birleştikleri için kredi kartı sözleşmeleri kendine özgü yapısı olan sözleşmeler niteliindedir²⁶. Ayrıca kredi kartı sözleşmesinde tarafların asli edim yükümlülükleri dikkate alındığından ivazlı ve sürekli borç doğuran sözleşme olduğu düşünülmektedir²⁷.

Doktrindeki diğer bir fikre göre kredi kartı sözleşmeleri için öncelikle BKKKK ve TKHK'nın kredi kartlarına ilişkin hükümleri uygulama alanı bulacağı ve her iki kanunda da düzenlenmeyen durumlar bakımından da niteliğine uygun düştüğü ölçüde TBK'nın vekalet sözleşmesine ilişkin hükümleri uygulanacağı çünkü vekalet sözleşmesinde olduğu gibi kart kuruluşu vekil olarak kredi kartının üye iş yerlerinde ödeme aracı olarak kabul edilmesi edimini gerekli bütün çaba ve özeni sağlayarak yerine getirmek zorunda olduğu savunulmuştur²⁸.

Kanaatimizce, kendine özgü yapısı olan isimsiz sözleşmeler, sözleşmenin unsurlarının herhangi bir kanun hükmüyle düzenlenmediği sözleşmeler olduğu için kredi kartı sözleşmesinin isimiz bir sözleşme olarak nitelendirilmesi BKKKK'nun yürürlüğe girmesinden sonra önemini yitirmiştir. Zira sözleşmenin unsurları, sekli, taraflarının hak ve yükümlülükleri gibi hususlar BKKKK'da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. BKKKK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte kredi kartı sözleşmesi isimsiz kendine özgü yapısı olan bir sözleşme değildir.

²³ Aylin Zevkliler / Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara: Turhan Kitapevi, 2014, s. 17.

²⁴ Özlem Tüzüner, "Banka Kredi Kartı Sözleşmesinin Hukukî Niteliği ve Kart Hamili Bakımından Avantajlarının Sorgulanması", *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Kayseri, 2014, C. 3, S. 2, s. 277-314.

²⁵ Saraç, a.g.e. s. 103.

²⁶ Eren, a.g.e. s. 881.

²⁷ Şen, a.g.e. s. 71.

²⁸ Acar, a.g.e. s. 128.

IV. SÖZLEŞMENİN UNSURLARI

A. GENEL OLARAK

Kredi kartı sözleşmesi kartı çıkarmaya yetkili kuruluş ile kart sahibi arasında akdedilen, kredi kartı kuruluşunun kredi kartının üye işyerlerinde nakitsiz ödeme aracı olarak kabul edileceğini ve kart sahibinin yaptığı harcamaları üye işyerlerine ödeyeceğini taahhüt ettiği, kart sahibinin de kredi kartı kuruluşunun bu edimine karşılık olarak yaptığı harcamaları kredi kartı çıkaran kuruluşa ödeyeceğini taahhüt ettiği karşılıklı anlaşmalarını düzenleyen tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir²⁹. Bu tanımdan hareketle kredi kartı sözleşmesinin unsurları tarafların anlaşması, nakit ödemeksizin alışveriş yapma olanağı sağlamak, harcamaların ödenmesi, masrafların ödenmesi şeklinde sayılabilir.

B. TARAFLARIN ANLAŞMASI

Kredi kartı sözleşmesi zorunlu olmayan yani rızai bir sözleşme olduğundan kredi kartı çıkarmaya yetkili kuruluş ile kart sahibi arasında anlaşmanın bulunması gerekmektedir. Kart sahibi olmak isteyen kişi, kredi kartı kuruluşlar tarafından hazırlanan matbu başvuru formlarını doldurarak kredi kartı kuruluşuna başvurmaktadır. Başvuru formu borçlar hukuku açısından icaba davet niteliğindedir. Başvuru formu ile kredi kartı sahibi olmak isteyen kişiye yöneltilen irade beyanı halin şartlarından sadece müzakereye girmek amacını taşıdığı için bu irade beyanı bir icap değil icaba davettir³⁰. Kart sahibi olmak isteyen kişinin bunu doldurup kredi kartı kuruluşuna teslim etmesi icap, kredi kartı kuruluşunun bu başvuruyu kabul ettiğine ilişkin cevabı ise kabul niteliği taşımaktadır³¹.

Kredi kartı kuruluşları tarafından herhangi bir talepte bulunulmadan kişilere kredi kartı gönderilmesi BKKKKK madde 8 tarafından yasaklanmıştır. Aksi taktirde BKKKKK 35 uyarınca idari para cezası yaptırımını getirilmiştir. Kredi kartı çıkaran kuruluşlar bazı durumlarda potansiyel müşteri olarak gördükleri kimselere herhangi bir talebi olmaksızın kredi kartını hazırlayıp adreslerine göndermektedir. Bu işlemin hukuki niteliği icaptır. Kart sahibi açıkça kabul beyanında bulunabilir ya da kredi kartını kullandığı taktirde kabul beyanında bulunmuş olmaktadır. Ancak kartı kabul etmemekle birlikte herhangi bir irade

²⁹ Bkz. s. 2.

³⁰ Haluk Nomer, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2013, s. 36.

Oğuzaman/Öz, a.e.g. s. 51.

³¹ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 108.

beyanında bulunmazsa yani susarsa iradesinin red yönünde olduğunu kabul etmek gerekmektedir³².

Sözleşmenin kurulması için tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanına ihtiyaç vardır. Kredi kartı kuruluşu tarafından kredi kartı hazırlanıp kart sahibine teslim edilmesi kredi kartı sözleşmesinin kurulması için gerekli bir şart olmayıp sözleşme kurulduktan sonra kart sahibinin sözleşmeden doğan haklarını kullanabilmesi için kredi kartı kuruluşu tarafından yerine getirilmesi gereken bir edimdir³³.

C. NAKİT ÖDEMEKSİZİN ALIŞVERİŞ YAPMA OLANAĞI SAĞLAMAK

Kredi kartı sözleşmesine göre kredi kartı çıkaran kuruluş, kart sahiplerinin üye işyerlerinden nakit ödemedi alışveriş yapabilmesini sağlamayı taahhüt etmektedir. Bu taahhüt kredi kartı kuruluşunun sözleşmeden doğan ve onun asıl borcu niteliğindeki yükümlülüğüdür. Kredi kartı kuruluşunun kart sahibine nakit ödemedi alışveriş yaptırabilme taahhüdü, yalnızca kart sahibi ile sözleşme yaptığı sırada mevcut olan ticari işletmeler bakımından geçerlidir. Kredi kartı kuruluşunun bu üye iş yerlerini arttırmak gibi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır³⁴. Ancak kart sahibinin nakit ödemeksizin harcama yapabileceği üye işyeri sayısının kredi kartı sözleşmesi yapıldıktan sonra önemli ölçüde azalması halinde kart sahibi için “işlem temeli çökmüş” sayılabilecek ve sözleşmenin haklı sebeple feshi yoluna gidilebilecektir³⁵

Genel işlem koşulu niteliğinde olan ve kredi kartı kuruluşunun, kart sahibinin nakit ödemeksizin harcama yapabilmesini sağlayamaması durumunda sorumlu olmayacağı yönünde sözleşmeye eklenen şartlar haksız şart kabul edilecek ve kart sahibine karşı hüküm ifade etmeyecektir. Yargıtay da haksız şart niteliğinde olan genel işlem koşullarının kart sahibi için geçerli olmayacağı yönündedir³⁶.

³² Acar, a.g.e. s. 116.

³³ Hasan İşgüzar, *Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2003, s.64.

³⁴ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 105.

³⁵ Acar, a.g.e. s. 112.

³⁶ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2008/4345 E. 2008/6088 K. 02.05.2008, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 01.11.2019.

D. HARCAMALARIN ÖDENMESİ

Kredi kartı sözleşmesinin diğeri bir unsur olan harcamaların ödenmesi hem kredi kartı kuruluşu hem kart sahibi açısından sözleşmeden doğan bir yükümlüktür. Öncelikle kartı çıkartan kredi kartı kuruluşu tarafından kart sahibinin nakit ödemeksizin yapmış olduğu harcamalar üye iş yerlerine ödenecek ardından kart sahibi bu harcamaları kredi kartı kuruluşuna ödeyecektir.

Kredi kartı kuruluşu belirli bir komisyon kesilerek kart sahibinin yapmış olduğu harcamalar üye işyerlerine ödeyerek, kredi kartı sözleşmesinin kendisine yüklediği edimini yerine getirmektedir. Ardından kart sahibi de harcamaların bedelini kredi kartı kuruluşuna ödeyerek sözleşmeden doğan bu yükümlülüğünü yerine getirmektedir. Kartı çıkaran kurumun üye işyerine ödeme yapmasıyla, kart hamili lehine açılan gayri nakdi kredi, nakdi krediye dönüşmekte ve bu nakdi kredinin belirtilen tarihte kart hamili tarafından ödenmesi halinde herhangi bir faiz yaptırımını uygulanmamaktadır³⁷.

E. MASRAFLARIN ÖDENMESİ

Tam iki tarafa borç yükleyen kredi kartı sözleşmelerinde kart hamili, kredi kartı kuruluşunun nakit ödemediği harcama yapabilmeyi sağlama borcunun karşılığı olarak yapılan ve sözleşmeyle kart sahibinin ödemesi gerektiği kararlaştırılan masrafları ödemesi gerekmektedir. Bu masraflar da giriş veya yıllık ödenti ve üyelik yenileme bedeli gibi ücretlerden oluşmaktadır³⁸.

Giriş veya yıllık ödenti ve üyelik yenileme bedeli gibi sözleşmede kararlaştırılmayan bu haller dışında kredi kartı kuruluşu BKKKK 24'üncü maddesi gereğince kart sahibinden faiz, komisyon ya da masraf adı altında herhangi bir ek ödeme talebinde bulunamayacak ya da bu doğrultuda kart sahibinin hesabından kesinti yapamayacaktır.

Bu noktada uygulamada çok sık karşımıza çıkan kredi kartı yıllık aidatına değinmek gerekir. Kredi kartı kuruluşlarının, kredi kartı hamillerinden yıllık kredi kartı ücreti talep etmeleri konusunda yasal bir engel bulunmamakta ve hatta BKKKK 13'üncü maddede kredi kartı kuruluşlarının yıllık kart ücreti alabilecekleri belirtilmiştir. Ancak yasal bir engel bulunmaması bu ücretin talep edilebilmesi için yeterli değildir. Kredi kartı kuruluşları usule uygun olarak hazırlanmış sözleşme olması, sözleşmede yıllık kredi kartı ücreti talep

³⁷ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 108.

³⁸ Acar, a.g.e. s. 114. Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 107.

edileceği hususuna yer verilmesi ve talep edilecek ücretin açıkça belirtilmesi, ekstrelerinde tahakkuk ettirilen yıllık ücrete ve devam eden yıllar için de kart ücreti alınacağı uyarısına yer verilmesi, sözleşmenin bir örneğinin kart hamiline verilmiş olması halinde kart hamilinden yıllık kredi kartı ücreti talep edebileceklerdir³⁹. Kanaatimizce de kar amacı gütmek amacıyla faaliyetlerini yürüten kredi kartı kuruluşları, usulüne göre hazırlanmış ve kart sahibiyle müzakere edilmiş olmak şartıyla kredi kartı sahibi olmak isteyen kişiden kredi kartı ücreti alma hakkına sahip olmalıdır. Her ne kadar kredi kartı sahibi olmak isteyen kişilerin kredi kartı kuruluşlarına karşı daha çok hukuki korumaya ihtiyaç duyacağı açık olsa da bu sebep tek başına kredi kartı ücreti talep edilmesi konusunda sözleşmeye konulan maddenin haksız şart olarak değerlendirilmesine neden olmamalıdır.

Yargıtay da kredi kartı ücreti konusunda “*Taraflar arasında mevcut sözleşme hükümlerine göre davalı bankanın davacıdan üyelik ücreti isteminin kabul edilmemesi nedeniyle sözleşme özgürlüğü çerçevesinde aralarındaki sözleşmeyi feshetmesi ve kredi kartını kullanıma kapatmasına engel bir hükümde bulunmamaktadır*” belirterek yıllık ücret alınabileceğini belirtmiştir.⁴⁰ Basında büyük yer bulan bir başka Yargıtay kararında kredi kartı kuruluşunun yasal düzenlemelere aykırı olarak talep ve tahsil ettiği kart ücretinin iadesine yönelik zamanaşımı süresinin TBK madde 66’da belirtilen 1 yıllık zamanaşımı süresi olmayıp TBK madde 25 gereğince 10 yıl olduğu tespit edilmiştir. Bu kararında kredi kartı kuruluşunun kart ücreti talep ve tahsil edebileceğini ancak yukarıda belirttiğimiz şartlara uyulmadığı takdirde kart ücreti tahsil edildiği takdirde bunun 10 yıllık zamanaşımı süresinde kredi kartı kuruluşundan talep edilebileceğini belirtmiştir⁴¹.

³⁹ İbrahim Murat Haznedar / Özay Şule Gürses, “Kredi Kartı Ücreti”, *Legal Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, 2012, C. 1, S. 4, s. 31-53.

⁴⁰ Yargıtay 13.Hukuk Dairesi 2010/ 14259 E. 2011 /4306 K. 22.03.2011, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 02.11.2019.

⁴¹ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2011/4736 E. 2011/11579 K. 18.07.2011, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 02.11.2019.

İKİNCİ BÖLÜM

TARAFLARIN HAKLARI VE BORÇLARI

I. GENEL OLARAK

Kredi kartı sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme niteliğindedir. Bu nedenle sözleşmenin kurulmasıyla birlikte sözleşmenin taraflarını oluşturan kart sahibi ve kart çıkaran kuruluşa bir takım haklar vermekte ve bu hakların yerine getirilmesini sağlamak amacıyla sözleşmenin karşı taraflarına borçlar yüklemektedir. Sözleşmede bir tarafın borcunu yerine getirmesi için doğan edim, diğer tarafın hakkını teşkil ettiğinden çalışmamızda sadece tarafların borçları incelenecek olup ayrıca tarafların haklarına değinilmeyecektir.

II. KREDİ KARTI KURULUŞUNUN BORÇLARI

A. NAKİT ÖDEMEKSİZİN ALIŞVERİŞ YAPMAYI SAĞLAMA

Nakit ödemeksizin alışveriş olanağı sağlama borcu kredi kartı sözleşmelerinde kredi kartı kuruluşunun asli borcudur. Kartı çıkaran kredi kartı kuruluşu, üye işyerlerini kredi kartı sistemine dahil etmek için faaliyette bulunmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük aslidir ve sözleşmenin temelini oluşturur. Kartı çıkartan kredi kartı kuruluşu bu borcunu yerine getirebilmek amacıyla gereken sistemi kurarak bunun kesintisiz çalışmasını sağlamak zorundadır⁴².

Bu borcun ifası için kredi kartı kuruluşu mal ve hizmet temin eden işletmeler ile üye işyeri sözleşmesi imzalamaktadır. Ülkemizde kurulan Bankalararası Kart Merkezi aracılığıyla, bir kart çıkaran kuruluşun çıkarttığı kredi kartı, üye işyeri sözleşmesi imzalamadığı fakat aynı sisteme dahil olan üye işyerlerinde de ödeme aracı olarak kullanılmaktadır⁴³.

Kartı çıkaran kuruluşun sözleşmeden doğan bu yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için, sözleşme imzaladığı kart sahibinin adını ve sözleşmede ön görülen özellikleri taşıyan

⁴² Efrail Aydemir, *Hukuksal Uyuşmazlıklar Yönünden: Banka Kartları ve Kredi Kartları*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 78.

⁴³ Acar, a.g.e. s. 129.

bir kredi kartı çıkartmak ve kart sahibine teslim etmek zorundadır. Ancak teslim etmiş olması da bu borcun yerine getirilmesi için yeterli olmayacaktır. Borcun ifa edilmiş olması için kredi kartının kullanıma açılmış olması da gerekmektedir⁴⁴.

Kendi kusurundan kaynaklanmayan bir sebeple kredi kartını kullanamaması durumunda oluşacak maddi zarardan kredi kartı kuruluşunun sorumlu olacaktır. Ayrıca oluşan maddi zarar dışında kredi kartının kabul edilmemesi kredi kartı sahibinin küçük düşmesine sebep olmuşsa oluşacak manevi zararlarının da kart çıkaran kuruluştan tazmin edilmesi gerekecektir. Yargıtay da *“tüm deliller, sözleşme, banka kayıtları ve tüm dosya içeriğine göre, davalı tarafın davacıya ait kredi kartını haklı ve hukuki bir neden olmaksızın kullanıma kapattığı ve bu hususun yasa ve sözleşmeye aykırılık oluşturduğu, bu uygulamanın davacı tarafın ruhsal bütünlüğünü bozucu ve manevi zarar oluşturacak düzeye ulaştığı anlaşıldığından davanın kabulüne davaya konu 3.000.00 YTL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, davacı taraf ödenmesine karar vermek gerekmiştir”* haksız olarak kredi kartının kullanıma kapatılması halinde kart sahibinin manevi tazminata hak kazanması gerektiğini belirtmiştir⁴⁵.

B. ÜYE İŞYERİNE HARCAMALARI ÖDEME

Kartı çıkartan kredi kartı kuruluşunun kendisiyle sözleşme imzaladığı üye iş yerinden kredi kartı sahibinin mal veya hizmet alması halinde bu harcamanın bedelini sözleşmede kararlaştırılan süre içerisinde üye iş yerine ödemekle yükümlü olması sistemin zorunlu unsurlarından biridir⁴⁶.

Kredi kartı kuruluşunun ödeme yükümlülüğünün doğması için kart sahibinin kredi kartını kullanarak üye işyerinde alışveriş yapması yani ödeme konusunda bir talimatın bulunması gerekir. Şifrenin tuşlanması ya da harcama belgesinin imzalanması talimat niteliğindedir. Kart sahibi tarafından verilen bu talimat kullanımın kredi kartı sahibi tarafından yapılmış olması şartıyla kredi kartı kuruluşundan üye işyerinin kredi kartı sistemine dolayısıyla harcama tutarlarının kart çıkaran kuruluşça ödeneceğine olan inancından dolayı geri alınamaz⁴⁷. Kredi kartının yetkisiz üçüncü kişiler tarafından

⁴⁴ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 111.

⁴⁵ Yargıtay, 13. Hukuk Dairesi 2009/318 E. 2009/6502 K. 13.05.2019, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>
Erişim Tarihi: 26.12.2019.

⁴⁶ Aydemir, a.g.e. s. 86.

⁴⁷ Acar, a.g.e. 132. Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 113.

kullanıldığı ya da kart sahibinin fiil ehliyetinden yoksun kişi tarafından kullanıldığı durumlarda geçerli bir ödeme talimatı bulunmadığı için kredi kartı kuruluşunun ödeme yükümlülüğü bulunmayacaktır.

Bazı hallerde kredi kartı kuruluşunun mal ve hizmet bedelinin bir bölümünü yada tamamını sorunun çözümlenmesine kadar elinde tutma yani bloke koyma yetkisi vardır. Ancak bu blokenin haklı bir nedene dayanması gerekmektedir. Örneğin limiti aşan harcamalarda provizyon istenmemesi haklı neden olabilirken, limit aşımı olmayan harcamalarda bu haklı neden değildir⁴⁸. Yargıtay “*hesaba bloke konulmasına neden olan alışverişe ilişkin olarak, kredi kartının ait olduğu bankaca, ödemediği sonra, bu işlem hakkında yeniden bir başvuruda bulunulup bulunulmadığı, geri istenip istenmediği, charge back işlemine tabi tutulup tutulmadığı hususları araştırılarak, bunun sonucuna göre bloke edilen paranın davalı bankada kalmasının haklı bir nedeninin bulunup bulunmadığının belirlenmesi*” şeklinde karar vererek haklı neden olduğu takdirde bloke konulacağına işaret etmiştir⁴⁹.

C. KARTIN KULLANIMINI YASAKLAMA BORCU

Kredi kartı kuruluşları Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu madde 8 uyarınca kartların düzenli ve güvenli kullanımı ile bildirim, talep, şikayet ve itirazlara ilişkin gerekli tedbirleri almaya yönelik sistemi kurmak ve kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdürler. Kredi kartının kart hamilinin elinden rızası dışında çıkması halinde, kartı çıkaran kurumun kartın kullanımı engelleme yükümlülüğü, kredi kartı sisteminin sorunsuz işleyebilmesi için kendiliğinden doğmaktadır⁵⁰.

Kartın çalınması ya da kaybolması durumunda kart sahibinin gerekli önlemleri alıp almadığı hususu gündeme gelmektedir. Gerekli önlemler kart sahibi tarafından alınmamış ise bu takdirde kredi kartı kuruluşunun sorumluluğu ancak kusuru varsa söz konusu olacaktır. Yargıtay “*Hayatın olağan akışı içinde kart sahibi limit üzerinde harcama yapma girişiminde bulunduğu takdirde, banka normal olarak provizyon vermemesi gerekir. Kart ile yapılan harcamanın tanınan limiti aşması halinde provizyon verme yetkisi tamamen bankaya aittir. Bu gibi hallerde banka tedbirli bir tacir gibi davranmalıdır. Özellikle kart sahibinin rızası dışında harcama yapılmak istendiği de*

⁴⁸ Aydemir, a.g.e. s. 87.

⁴⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2006/6787 E. 2007 / 9053 K. 14.06.2007, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 03.11.2019.

⁵⁰ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 114.

düşünülmeli ve bu değerlendirme sonucunda limit aşımı suretiyle yapılan harcamaya izin verilmemelidir” şeklinde belirterek kredi kartı sahibinin çalıntı bildirimini, harcama yapıldıktan iki gün sonra bildirmiş olmasına rağmen bankanın limit aşımı yapılarak gerçekleştirilen harcamaya provizyon vermiş olması nedeniyle, limiti aşan kısım için provizyon vermekle bankanın kusurlu olduğunu kabul etmiştir⁵¹.

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile kredi kartlarının yasaklanması için kartı çıkaran kurumlara yeni bir yükümlülük daha getirilmiştir. BKKKK 8’inci maddesi uyarınca asgari tutarın son ödeme tarihini takip eden üç ay içinde ödenmemesi durumunda kart çıkaran kuruluşça kart hamiline yapılacak bildirimden itibaren bir aylık süre içerisinde bu tutarın ödenmesi istenecektir. Bu süre içerisinde asgari tutar ödenmediği takdirde, kartı çıkaran kredi kartı kuruluşu tarafından kredi kartı iptal edilecektir.

D. BİLGİ VERME BORCU

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 8’inci maddesinin 4’üncü fıkrasına göre kart çıkaran kredi kartı kuruluşları, kartın verilmesi anında kart sahibini yeterince bilgilendirmek ve talep edilmesi halinde, gerçekleştirilmiş işlemlere ait kayıtları otuz günü geçmemek üzere işlemin mahiyetine uygun bir süre zarfında sağlamakla yükümlü tutulmuşlardır. BKKKK’nın 24’üncü maddesinde kart sahiplerinin sözleşme detayları ve kartın kullanımı hakkında detaylı olarak bilgilendirileceği hüküm altına alınarak bilgilendirme borcuna dikkat çekilmiştir. Banka Kartları ve Kredi Kartları Yönetmeliğinin 17’inci maddesinde ise yönetmelikçe belirlenen hususlar hakkında kart sahibinin yazılı olarak bilgilendirileceği belirtilmiştir. Kredi kartı sahibinin kartı veren kredi kartı kuruluşunca bilgilendirilerek ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçilmesi ve çıkan sorunların çözülmesi amaçlanmaktadır⁵².

Bilgilendirme borcunun bir sonucu olarak BKKKK 10’uncu maddesinde kart sahibine hesap özeti gönderilmesi yükümlülüğü yüklenmiştir. Bu hüküm uyarınca kart kuruluşları hesap özeti düzenlemek ve kart sahibinin talebi doğrultusunda elektronik ortam ya da başka etkin yollarla bunu kredi kartı sahibine bildireceklerdir. Bu düzenleme tüketicin korunması hakkında oldukça önemli bir düzenlemedir. Kart sahipleri bu sayede

⁵¹Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2006/13661 E. 2007/2723 K. 27.2.2007, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 03.11.2019.

⁵² Yılmaz Aslan, *Tüketici Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, Bursa: Ekin Yayıncılık, 2016, s. 185.

uygulanan faizleri ve yaptıkları harcamaları detaylı olarak görme imkanı bularak gerekli itiraz, işlem ve şikayetleri yapabilmektedirler⁵³.

E. KREDİ KARTI LİMİTİNİ BELİRLEME BORCU

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 9'uncu maddesinde kredi kartı kuruluşlarını kart sahibi olmak isteyen kişilerin yasaklılık veya engel durumu, ekonomik ve sosyal durumu, aylık veya yıllık ortalama geliri, diğer kart çıkaran kuruluşlarca bu kişilere tahsis edilen kredi kartı limiti vesaire ölçütleri çerçevesinde kredi kartı limiti belirleme yükümlülüğü altına sokmuştur. Kredi kartı uygulamasının mağduriyetlere yol açmasının temel sebebi, kart sahiplerinin ödeme güçlerinin çok üzerinde limitleri kredi kartı kullanımı ve bunun sonucunda ortaya çıkan borcun ödenememesi olduğu dikkate alındığında getirilen bu yükümlülük ile bu problemin önüne geçilmeye çalışılmıştır⁵⁴.

Kredi kartı kuruluşu yapacağı değerlendirme neticesinde bir kredi kartı limiti belirlemeli ve bu limitin üzerinde limiti olan kredi kartını kart sahibi olmak isteyen kişiye vermemelidir. Kart sahibinin, kart limitini aşan harcamaları olduğu takdirde aşılın miktara işlem tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süre için işleyen faizden başka herhangi bir ücret talep edilemez⁵⁵. Kredi kartı limiti belirlemek kredi kartı kuruluşu için kanundan doğan bir yükümlün yanında aynı zamanda kendi çıkarlarını korumak için bir ödevi niteliğindedir. Yargıtay "*itiraz geçerlidir. Keza kredi kartının limitinin 2.500.000.000.-TL. olduğunu ve talep edilen alacağın bu miktardan fazla olduğunu bildirmiştir. Bu da limitten fazla istenemeyeceği şeklindeki itirazdır. Bu haliyle itirazın tümü geçerlidir*" şeklinde belirterek kredi kartı limitinin önemine dikkat çekmiş ve kart sahibinin bu yöndeki itirazını haklı bulmuştur⁵⁶.

Kart limiti talep doğrultusunda arttırılabilmektedir. Talep olamadığı ya da kredi kartı kuruluşunun bu önerisine olumlu yanıt verilmediği takdirde kredi kartı limiti arttırılamaz. Ancak kredi kartını çıkaran kuruluş, kredi kartı limitini, kart limiti belirleme borcunun devamlılık arz edeceği düşünüldüğünde kart sahibinin ekonomik durumuna göre tek taraflı olarak azaltabilir⁵⁷. Aksi halde kredi kartı kuruluşu ve kredi kartı sahibi için telafisi güç durumlarla karşılaşılacaktır. Kredi kartı kuruluşunun kanunun kendisine verdiği yetki

⁵³ Şen, a.g.e. s. 73.

⁵⁴ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 119.

⁵⁵ Kostakoğlu, a.g.e. s. 830.

⁵⁶ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi 2002/ 5575 E. 2002 / 6661 K. 01.04.2002, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>

Erişim Tarihi: 03.11.2019

⁵⁷ Kostakoğlu, a.g.e. s. 830.

çerçevesinde harcama bedellerinin kart sahibi tarafından ödenmeme ya da herhangi bir icra işlemi durumunda tahsil edilememe rizikosunu en aza indirebilmesi için tek taraflı olarak limit azaltabilmesi gerekmektedir.

III. KREDİ KARTI SAHİBİNİN BORÇLARI

A. HARCAMA BELGESİ TUTARINI VE FAİZİ ÖDEME BORCU

Kredi kartı sahibinin kredi kartı sözleşmesinden doğan en önemli, asli edim niteliğindeki borcu kredi kartı ile nakit ödemeksizin yapmış olduğu harcamaları kredi kartı kuruluşuna ödemektir⁵⁸. Kredi kartı sahibi kredi kartıyla bankadan nakit para çektiği taktirde veya üye iş yerlerinden sunulan mal veya hizmeti kredi kartıyla satın alması durumunda kendisine sunulan kredi kartı limitini kullanmış olur⁵⁹. Kredi kartı sahibi harcama belgesi tutarlarını, sözleşmede kararlaştırılan süre ve şekilde kartı çıkaran kuruluşa ödemek zorundadır. Kredi kartı kuruluşunun kredi kartıyla ödeme yapan kart sahibi düzenlenen harcama belgesiyle kredi kartı kuruluşuna üye iş yerine ödeme yapılması doğrultusunda talimat vermektedir. Bu talimat nedeniyle kredi kartı kuruluşu da kart sahibine başvurarak harcama belgesi tutarlarının belirtilen süreler içerisinde ödemesini istemektedir.

Bu ödemenin yapılmasının ardından kredi kartı kuruluşu, kart sahibine yaptığı harcamaları ve bu harcamaların kendisine ne zaman ödenmesi gerektiği gösteren bir hesap özeti gönderir. Gönderilen hesap özetinde belirtilen tarihe kadar da kart sahibi harcama tutarlarını kredi kartı kuruluşuna öder ve borcundan kurtulur⁶⁰. Kredi kartı sahibi harcama belgesinde yazılı olan tutar için faiz ödemekle yükümlü değildir. Ancak ödeme gününde belirtilen tutar ödenmediği taktirde iki farklı durum söz konusu olmaktadır. Eğer belirtilen güne kadar sözleşmede belirtilen asgari tutar ödenmişse kalan miktar için akdi faiz, tamamen ödenmemişse temerrüt faizi işlemeye başlar ve kart sahibi bu faizden sorumlu olur⁶¹.

Kredi kartı sahibi, üye işyeri ile arasındaki bedel ödemesinin sebebi olan ilişki dolayısıyla ortaya çıkabilecek def'i ve itirazları kredi kartı kuruluşuna karşı ileri sürüp

⁵⁸ İşgüzar, a.g.e. s. 84.

⁵⁹ Aydemir, a.g.e. s. 101, 102.

⁶⁰ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 125.

⁶¹ Şen, a.g.e. s. 75.

ödeme yapmaktan kaçınması mümkün değildir. Örneğin malın ayıplı çıkmasından kaynaklanan def'i ve itirazları da yalnızca üye işyerine karşı ileri sürebilecektir. Ancak kredi kartı sahibi ile üye işyeri arasında geçerli bir bedel ilişkisi kurulmaması sebebiyle ortaya çıkan def'i ve itirazların ise kredi kartı sahibi tarafından kredi kartı kuruluşuna her zaman ileri sürülebilir. Örneğin kredi kartının yetkisi üçüncü kişi tarafından kullanılması halinde kredi kartı sahibi kredi kartı kuruluşuna başvurabilecektir⁶².

Hesap özetinde yer alan harcamaların gerçek olup olmadığını ispat külfetinin kimin tarafından yerine getirileceği hakkında süre gelen kararlarında Yargıtay, kredi kartı kuruluşları tarafından sunulan harcama belgelerinin değerlendirileceği, harcama belgelerindeki imzaların kart sahibine ait olduğu kredi kartı kuruluşu tarafından belgelenemediği taktirde kart sahibinin sorumluluğuna gidilmesinin mümkün olmadığı yönünde karar vererek hesap özeti ispatını kredi kartı kuruluşlarına yüklemiştir⁶³.

B. GİRİŞ ÜCRETİ VE YILLIK ÜCRET ÖDEME BORCU

Tam iki tarafa borç yükleyen kredi kartı sözleşmeleri ivazlı bir sözleşme olduğundan kredi kartı kuruluşları, kredi kartı sahiplerinden sisteme dahil olma aşamasında giriş yani üyelik ücreti ve kartın kullanıldığı ve yenilendiği her yıl için yıllık yani üyelik yenileme ücreti almaktadırlar⁶⁴.

Kredi kartı sahibinin kart ücreti veya yıllık ücret ödeyip ödemeyeceği sözleşme ile belirlenmektedir. Bu ücret genellikle kredi kartı kuruluşunun belirleyeceği bir ücret olduğu için bu konuda kredi kartı sahibinin çok fazla bir söz hakkı mevcut değildir⁶⁵. Bu nedenle giriş ücreti veya kredi kartı yıllık ücretinin kart sahibinden talep edilip edilmediği ya da miktarının ne kadar olacağı kredi kartı sözleşmesinde yer almalıdır. Daha sonra tek taraflı olarak kredi kartı giriş ücreti veya yıllık ücret kredi kartı kuruluşunca hesap özetine yansıtılarak talep edilemez⁶⁶.

Çalışmamızın masrafların ödenmesi kısmında kredi kartı kuruluşları tarafından yıllık ücret istenip istenemeyeceği konusuna yer verilmiştir. Usulüne uygun olarak hazırlanmış sözleşmeye taraflarca müzakere edilerek konulmuş olması halinde yıllık ücret ve giriş

⁶² Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 130-131.

⁶³ Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 1999/7576 E. 2000/1284 K. 23.02.2000, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 03.11.2019.

⁶⁴ İşgüzar, a.g.e. 83.

⁶⁵ Şen, a.g.e. s. 74.

⁶⁶ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 132.

ücretinin kredi kartı kuruluşu tarafından talep edilmesinin önünde hukuki bir engel bulunmamaktadır⁶⁷.

C. KARTI SAKLAMA VE BİLDİRİM BORCU

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 15'inci maddesi uyarınca kredi kartı sahibinin kartı kullanımından doğan sorumluluğu, sözleşme imzalandığı ve kartın zilyetliğine geçtiği veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasının öğrenildiği anda başlamaktadır. Sorumluluğun başlangıcına dayanak olan işlem kredi kartı kuruluşu ile kredi kartı sahibi arasında kredi kartı sözleşmesinin imzalanmasının ardından kartın zilyetliğinin kredi kartı sahibine geçirilmesidir⁶⁸.

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 16'ncı maddesi gereğince kredi kartı sahibi kartı saklamak ve kartın başkaları tarafından hukuka aykırı olarak kullanımını engellemek amacıyla her türlü önlemi alması gerekmektedir. Kart sahibi, kartın çalınması, kaybolması, iradesi dışında bir işlem görmüş olması durumunda derhal bunu kredi kartı çıkartan kuruluşu bildirmek zorundadır.

Kartın haksız kullanımından doğan zarardan kimin sorumlu olacağına yönelik BKKKK 12'inci maddesinde ayrı bir düzenleme getirmiştir. Kredi kartı sahibi bildirimde bulunmuş olsa dahi bildirimden önceki yirmi dört saat içinde gerçekleşen hukuka aykırı kullanımdan doğan zararların 150 TL'ye kadar olan kısmından sorumlu olup bu tutarın üzerindeki zararlardan kredi kartı kuruluşu sorumlu olmaktadır. Ancak bildirimde bulunmamışsa kartın hukuka aykırı olarak kullanılmasında kredi kartı kuruluşunun kusuru olmadıkça zararın tümünden kredi kartı sahibi sorumlu olmaktadır. Ayrıca oluşan zarar kredi kartı sahibinin kastı yada ağır kusurundan meydana geliyorsa bu miktar sınırı uygulanmayacaktır. Bildirimin muhatabı, kredi kartı kuruluşu olup kart sahibinin idari ve adli makamlara veya kolluk güçlerine yapacağı ihbar ve şikayetler bildirim yükümlülüğünü yerine getirilmiş olması anlamına gelmez⁶⁹.

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu yine 16'ncı maddesinin 2'inci fıkrasında kredi kartı sahibinin adresinde meydana gelebilecek değişiklikleri, değişiklik tarihinden itibaren 15 gün içinde kartı çıkaran kuruma bildirmek zorunda olduğu hüküm altına

⁶⁷ Bknz. s. 10.

⁶⁸ Aydemir, a.g.e. s. 99.

⁶⁹ Mehmet Bahtiyar, "Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'na Göre Kartın Haksız Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2013, C. 71, S. 2, s. 71-89.

alınmıştır. Aksi takdirde kartı çıkaran kurum tarafından eski adrese yapılan tebliğ ve bildirimler geçerli olacaktır⁷⁰. Yargıtay “kredi kartı borcunu ödemeyen davalıya 8.3.2001 tarihi itibarı ile hesabını kat edip ihtarname çektiği, 14.3.2001 tarihinde adresten ayrılmış olduğundan bahisle tebligatın bila ikmal iade edildiği anlaşılmaktadır. Dosyada mevcut kredi kartı sözleşmesi gereği davalının sözleşmede bildirdiği adresine tebligatın çıkarıldığı ve yine sözleşme gereği adres değişikliğinin bildirilmesi yükümlülüğünün davalıya getirildiği, aksi takdirde bildirilen adrese yapılan tebligatın geçerli olacağına kararlaştırılmış olduğu görülmektedir. Mahkemece anılan kararlaştırma gözetilerek sözleşmede bildirilen adrese çıkarılan tebligatın geçerli olup, 16.3.2001 tarihi itibarı ile davalının temerrüde düşmüş olduğu kabul edilerek hüküm kurulması gerekirken; tebligatın yapılamamış olduğuna dayanılarak icra takip tarihi itibarı ile temerrüde düştüğü esas alınarak yazılı şekilde hüküm tesisi şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir” adres değişikliğinin bildirilmemesi durumunda eski adrese yapılan tebligatın geçerliliği olacağı belirtilmiştir⁷¹.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ

I. GENEL OLARAK

Tam iki tarafa borç yükleyen kredi kartı sözleşmesi rızai bir sözleşme olduğundan, düzenlenen sözleşmede özel hükümlere yer verilerek sözleşmenin nasıl sona erdirileceği düzenlenebilir. Taraflar aralarında kurmuş oldukları sözleşmeyi irade özerkliği ilkesinden yararlanarak sonradan yapacakları bir diğer sözleşme ile ortadan kaldırmaları mümkündür⁷². Bunun dışında kredi kartı sözleşmesinin sona erme sebeplerini Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunundan doğan sebepler, taraflar arasında belirlenen sürenin dolması sebebiyle sözleşmenin sona ermesi ve fesih yoluyla sözleşmenin sona ermesi olarak sıralayabiliriz. Bu haller aşağıda sözleşmenin sona erme nedenleri başlığı altında incelenmiştir.

⁷⁰ Açıkgül/Açıkgül, a.g.e. s. 139.

⁷¹ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2005/10654 E. 2005 /17067 K. 17.11.2005 <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>
Erişim Tarihi: 04.11.2019.

⁷² Tamer İnal, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Hazırlanmış Tüketici Hukuku: Doktrin ve Yargıtay İçtihatları, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014, s. 947.

Kredi kartı sözleşmesi; kart sahibinin ölmesi, iflas etmesi gibi durumlarda TBK'nın vekalet sözleşmesine ilişkin 513'inci maddesi uygulama alanı bularak sözleşme sona ermektedir. Ayrıca tüzel kişiliği olan kredi kartı kuruluşunun, tüzel kişiliğinin sona ermesi, iflas etmiş olması da sözleşmeyi sona erdiren nedenler arasındadır. Bu hallere çalışmamız kapsamında ayrıntılı yer verilmeyerek sözleşmenin sona ermesi başlığı altında değinilmesi yeterli görülmüştür.

II. SÖZLEŞMENİN SONA ERME NEDENLERİ

A. KANUNDAN DOĞAN SEBEPLERLE SONA ERMESİ

1) Genel Olarak

Kredi kartı sözleşmeleri, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu düzenlenen haller nedeniyle iki şekilde sona erebilir. Bu hallerden ilki kredi kartı sahibinin belirli bir süre asgari tutarı ödemesidir. İkinci hal ise kredi kartı kullanımından dolayı kredi kartı sahibi hakkında kanunda belirtilen adli cezaların uygulanmasıdır. BKKKK'nın 8'inci maddesi 2'inci fıkrasında kredi kartının iptal edileceği iki hal kaleme alınmıştır. Bu iki hal çalışmamızda ayrı ayrı incelenmiştir.

2) Asgari Tutarın Ödenmemesi

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu 8/2 maddesinde asgari tutarın takip eden 3 ay içerisinde ödenmemesi halinde kartın kredi kartı kuruluşu tarafından iptal edileceği belirtilmiştir. Bu hal dolayısıyla sözleşmenin sona erebilmesi için ayrıca BKKKK 8/2 maddesi gereği kredi kartı sahibine kredi kartı kuruluşunca bildirim yapılmalı ve bu bildirimden ardından 1 ay içerisinde kredi kartının kullanımı dolayısıyla oluşan borcun asgari tutarı kredi kartı kuruluşuna ödenmemelidir.

Kart sahibinin asgari ödeme tutarını üç ay içinde ödememesi ve yapılan bildirim üzerine bir ay içinde de bu tutarı ödemediği takdirde kredi kartı sözleşmesi kendiliğinden sona ermiş olacaktır. Tarafların alacak ve borçları etkilememekte, sadece kredi kartı

sisteminin kullanımı bakımından kredi kartı sahibi haklarını kaybetmekte ve kart çıkaran kredi kartı kuruluşunun ise hizmet verme yükümlülüğü ortadan kalkmaktadır⁷³.

3) Adli Cezaların Uygulanması

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu 8/2 maddesinde kredi kartı kullanımından dolayı adli cezaların uygulanması halinde ilgili kart çıkaran kuruluşça kart hamiline verilen kredi kartları iptal edileceği kaleme alınmıştır.

Kredi kartının iptal edileceğinin düzenlendiği bu maddeyle birlikte amaçlanan günümüzde büyük bir sorun teşkil eden kredi kartı borçlarının önüne geçilmeye çalışılmış ve kredi kartı aracılığıyla işlenen suçlara karşı caydırıcı bir düzenleme yoluna gidilmiştir⁷⁴.

B. SÜRENİN SONA ERMESİ

Sürenin sona ermesiyle birlikte sözleşme kendiliğinden sona ermektedir. Bunun için taraflarda herhangi birinin fesih bildiriminde bulunmasına gerek yoktur. Kredi kartı sözleşmeleri de sözleşmede kararlaştırılan süre dolduğunda sözleşme sona ermektedir. Kredi kartı kuruluşu ya da kredi kartı sahibinin sözleşmenin sonlandırılması için fesih bildiriminde bulunması aranmaz⁷⁵. Ancak uygulamada kredi kartı sözleşmeleri için kredi kartı kuruluşu ve kredi kartı sahipleri arasında herhangi bir süre öngörülmemektedir. Kredi kartı kuruluşları, sözleşmeleri diledikleri zaman tek taraflı olarak feshedeceklerine dair maddeleri kredi kartı sözleşmelerine eklemektedir⁷⁶.

⁷³ Şen, a.g.e. s. 76.

⁷⁴ Şen, a.g.e. s. 76.

⁷⁵ Eren, a.g.e. s. 479.

⁷⁶ “Banka, Kart Hamilinin bu sözleşmeden kaynaklanan herhangi bir mükellefiyetini zamanında yerine getirmemesi, borcunu ödememesi, cayma hakkını kullanması veya sözleşmenin herhangi bir şekilde ihlal edilmesi durumunda, Kart Hesaplarını/Kartları kullanıma kapatabilir, sözleşmeyi iki ay öncesinden bildirimde bulunarak feshedebilir” Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Kredi Kartı Üyelik Sözleşmesi. Madde 22.

C. SÖLEŞMENİN FESİH İLE SONA ERMESİ

1) Sözleşmenin Fesih İhbarıyla Sona Ermesi

Kredi kartı sözleşmesinin tarafları sözleşmeyi sözleşme özgürlüğü kapsamında belirli olmayan bir süre için yapabilme hakkına sahiptir. Fesih hukuki niteliği itibariyle bozucu yenilik doğuran bir haktır. Fesih hakkı, tek taraflı irade beyanıyla kullanılan ve karşı tarafın hakimiyet alanına girmesi gerekli bir haktır. Yenilik doğuran haklar gibi fesih hakkı da şarta bağlı olarak kullanılamaz ve kullanıldıktan sonra geri dönülemez. Ayrıca fesih hakkı dürüstlük kuralına aykırı kullanılamaz⁷⁷. Fesih beyanı karşı tarafa ulaşır ulaşmaz taraflar arasındaki borç ilişkisini ortadan kaldırıyor ise olağanüstü fesih, tarafa ulaşır ulaşmaz değil de ulaştıktan sonra belirli bir süre geçtikten sonra borç ilişkisini ortadan kaldırıyor ise olağan fesih söz konusudur, olağan üstü fesihte herhangi bir bildirim süresi yoktur⁷⁸.

Kredi kartı kuruluşları yapmış oldukları kredi kartı sözleşmelerinde, tek yanlı fesih yetkisini düzenleyen hükümlerine yer vermektedirler. Belirsiz süreli kredi kartı sözleşmelerinde bu hükümlere yer verilmesinin amacı karşı tarafın mali durumu, ödeme gücü veya ülkenin ekonomik şartlarında meydana gelebilecek ani değişiklik ve olumsuzluklara karşı kredi kartı kuruluşunun kendisini koruma altına almak istemesidir⁷⁹. Kredi kartı kuruluşunun sözleşmeyi tek taraflı irade beyanıyla sonlandırması meselesine dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması açısından bakıldığında kredi kartı kuruluşunun bu hakkını iyi niyet çerçevesinde kullanması gerekir ve aynı zamanda kredi kartı sahibi tarafından iradeyi sakatlayıcı bir nedenle kabul edildiği ispatlanmadıkça sözleşmedeki bu yönde hükmün geçersizliği düşünülmemelidir. Kredi kartı kuruluşunun dilediği zaman tek taraflı bildirimle sözleşmeyi feshetmeye yetkili olduğuna dair hükümlere sözleşmede öngörülse dahi kredi kartı sahibinin sözleşmeden doğan yükümlüklerini yerine getirip getirmediğine bakılmaksızın kredi kartı kuruluşunun sözleşmeden kaynaklanan bu hakkına dayanma hakkı olduğu kabul edilmemelidir. Fesih hakkının kötüye kullanılıp kullanılmadığı yönündeki kriterlerle değerlendirilip kredi kartı kuruluşunun kötüye kullanımı korunmamalıdır⁸⁰. Kredi kartı kuruluşunun kazanç

⁷⁷ Eren, a.g.e. s. 562.

⁷⁸ Mehmet Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 411.

⁷⁹ Ahmet Battal, *Güven Kurumu Niteliğindeki İşletmelerin Bankaların Hukuki Sorumluluğu*, 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001, s.242.

⁸⁰ Şen, a.g.e. s. 79.

amacıyla faaliyette bulunduğu göz önünde bulundurulduğu takdirde ücret uyuşmazlığı nedeniyle sözleşmeyi feshetmesinde haksız olduğu söylenemez⁸¹. Nitekim Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2010/14259 E. 2011/4306 K. 22.03.2011 tarihli kararında kart ücreti ödenmemesinden sonra kartın iptal edilmesi üzerine kredi kartı sahibi tarafından banka aleyhine açılan tazminat davasında Borçlar Kanunu gereğince tazminat şartları oluşmadığı gerekçesiyle davayı reddeden yerel mahkeme kararını usul ve yasaya uygun bulmuştur⁸². Unutulmamalıdır ki bu hak sadece bankaya değil kredi kartı sahibine de verilmiştir.

2) Sözleşmenin Haklı Nedenle Feshi

Diğer sürekli sözleşmelerde olduğu gibi kredi kartı sözleşmeleri de taraflar arasındaki karşılıklı güven ilişkisine dayanmaktadır. Taraflardan biri diğerinin güvenini sarsacak bir davranışta bulunduğu takdirde sözleşmeyle bağlı kalmak için hiçbir sebebi olmayan ve bu nedenle güveni sarsılan tarafın herhangi bir süre vermeden vaktinden önce sözleşmeyi feshetme imkanı bulunmalıdır⁸³. Sözleşmeyi fesheden taraftan dürüstlük kuralları çerçevesinde kredi kartı ilişkisini sürdürmesi beklenemeyecek durum ve şartlar haklı sebep sayılmaktadır. Bu bağlamda nelerin haklı neden olarak kabul edileceğini yani iki taraftan birini, sözleşmeyi sürdürmemekte haklı kılacak nedenin varlığını ölçme ve değerlendirme yetkisi yargıca bırakılmıştır⁸⁴.

Kredi kartı sözleşmesi niteliği itibariyle tam iki tarafa borç yükleyen ve sürekli borç doğuran bir sözleşme olduğundan haklı nedenlerin varlığı halinde sözleşmenin taraflarınca sözleşmenin sonlandırılabilmesi mümkündür. Kredi kartı sahibinin, kendisiyle ilgili bilgileri bankaya doğru vermemesi, kredi kartını kötüye kullanarak haksız çıkar elde etmeye çalışması ve özellikle kredi kartı ile yaptığı alışverişlerin bedellerini ödememesi kredi kartı kuruluşunun sözleşmeyi feshedebilmesi için haklı neden olabilirken kredi kartı kuruluşunun kartın kullanımı ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemesi, faiz, masraf, komisyon adı altında sözleşmede belirtilmeyen bedellerin kart sahiplerinden tahsil edilmesi ve kart hamiline bilgi vermeden sözleşme şartlarında esaslı değişiklik yollarına gidilmesi durumları kredi kartı sahibi için sözleşmenin feshedilebilmesi için haklı neden

⁸¹ Aydemir, a.g.e. s. 75.

⁸² <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> Erişim Tarihi: 06.11.19

⁸³ Eren, a.g.e. s. 563.

⁸⁴ Deniz Demir, "Karar İncelemesi: Haklı Neden-Geçerli Neden Ayrımı", 2007, *Çalışma ve Toplum Dergisi*, S. 3, s. 15-17.

oluşturur. Ancak bu sebepler sınırlı olmayıp uyuşmazlık çıkması halinde hangi durumların haklı neden oluşturabileceğine hakim karar verecektir⁸⁵.

III. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

Kredi kartı sözleşmesinin sona ermesi ileriye yönelik olarak etki doğurur. Kredi kartı sözleşmesinin sona ermesiyle birlikte kart sahibi kredi kartı kullanma hakkını yitirir ve bu sebeple kredi kartını kredi kartı kuruluşuna teslim etmesi gerekmektedir. Kredi kartının kullanılmasını engellemek amacıyla kredi kartı kuruluşu da oluşturduğu sistem üzerinden karta bloke koymalıdır.

Sözleşmenin sona ermesinden sonra tarafların sözleşme sona ermeden önce var olan muaccel borçlarını ödeme yükümlülüğü devam etmektedir. Bu kapsamda kredi kartı sahibinin kredi kartı borcunu ödemesi gerekmektedir. Kredi kartı sahibi tarafından ödenmeyen borç için kredi kartı kuruluşu tarafından kart sahibine ihtarname gönderilir ve halen ödeme gerçekleşmemişse sözleşmeden doğan bu borcun yerine getirilmesi amacıyla icra takibine girilebilir⁸⁶. Sözleşmenin sona ermesi üzerine tarafların borçları devam ettiği taktirde uygulanacak faiz, kredi kartındaki kefaletin özelliği, yetkili ve görevli mahkeme konuları farklılık göstereceğinden dolayı çalışmamızın kapsamını aşacağı için ayrıca çalışmamızda incelenmemiştir

SONUÇ

Kredi kartları gelişen teknoloji ve küreselleşmeyle birlikte çağımızın vazgeçilmez ödeme aracı haline gelmiştir. Kredi kartı sisteminin gerçekleşebilmesi, öncelikle kredi kartı sahibi olmak isteyen bir kimse ile kart çıkaran kuruluş arasında bir kredi kartı sözleşmesi imzalanması gerekmektedir. Kredi kartı sözleşmesi; kredi kartı kuruluşunun kart sahibine üye iş yerlerinden nakit ödemeksizin harcama yapmayı sağlamayı, kredi kartı sahibinin de buna karşılık harcamaların bedelini kredi kartı kuruluşuna ödemeyi taahhüt ettiği sözleşmedir.

Kredi kartı sahibi ile kredi kartı kuruluşu arasında imzalanan kredi kartı sözleşmesinin hangi şekle tabi olacağı BKKKK'nun 24'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

⁸⁵ Şen, a.g.e. s. 80.

⁸⁶ Şen, a.g.e. s. 82.

Buna göre sözleşmenin en az on iki punto ve siyah kalın harflerle yazılı olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Sözleşmenin adi yazılı şekilde yapılmaması durumunda sözleşme geçersiz kabul edilecektir. Ancak buradaki amaç kredi kartı sahibini korumak olduğundan dolayı somut olayın şartları ve kart sahibinin menfaati göz önüne alınarak sözleşmenin geçerli olup olmadığına karar verilmelidir.

Kredi kartı sözleşmesinde tarafların asli edim yükümlülükleri dikkate alındığından ivazlı ve sürekli borç doğuran, her iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Kredi kartı sözleşmeleri içinde birden fazla sözleşme türüne ait edimlerin bir arada bulunduğu çerçeve niteliğinde, kendisine özgü yapısı olan (sui generis) bir sözleşme olduğu düşünülse de BKKKK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte kredi kartı sözleşmesi isimsiz bir sözleşme olma özelliğini yitirmiştir. Sözleşmenin bütün unsurları ayrıntılı olarak BKKKK'da düzenlenmiştir. Sözleşmenin kurulmasıyla birlikte kredi kartı kuruluşunu; nakit ödemeksizin alış veriş yapabilme imkanı sağlama, harcama bedellerini üye iş yerine ödeme, kartın kullanımını belli durumlarda yasaklama ve kredi kartı sahibine bilgi verme yükümlülüğü altına sokmaktadır. Bu yükümlülüklerin karşılığı olarak da kredi kartı sahibine; harcama belgesi tutarını ve faizi ödeme, yıllık ücreti ve giriş ücretini ödeme, kartı saklama ve bildirimde bulunma yükümlülüğü yüklemektedir. Kredi kartı sözleşmeleri uygulamada genel işlem koşulları niteliğindeki maddelerden oluşan matbu formlardan oluşmaktadır. Bu şartların TKHK gereği haksız şart oluşturmasının önüne geçilebilmesi için kredi kartı sahibi sözleşmenin içeriğinden haberdar olmalı ve hak ve borçları hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Kredi kartı sözleşmelerinde, çalışmamızda ayrıntılı olarak incelediğimiz şekilde bankaların ticari ve kar sağlama amacı güderek hareke ettiği düşünüldüğünde giriş ücreti ya da yıllık ücret istenilmesi mümkündür ve hatta yasal bir engel bulunmamaktadır.

Kredi kartı sözleşmesi, sözleşme serbestisi çerçevesinde düzenlenen bir sözleşme olduğu için taraflar sözleşmeye koyacakları bir hükümlerle sözleşmenin nasıl sona ereceğini kararlaştırabilirler. İkale sözleşmesi yapılması, sözleşmede öngörülen sürenin dolması, fesih bildiriminde bulunulması, kredi kartı sahibinin ölümü, kredi kartı kuruluşunun iflas etmesi ya da tüzel kişiliğini kaybetmesi hallerinde de kredi kartı sözleşmesi sona ermektedir. Kredi kartı sözleşmesinin sona ermesi ileriye yönelik etki doğurur ve sözleşme tüm hüküm ve sonuçları ile ortadan kalkar.

KAYNAKÇA

- ACAR Özlem, *Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununa Göre Kart Sahibinin Korunması*, (Danışman: Prof. Dr. İlhan Uluşan, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- AÇIKGÜL Hacı Ali / AÇIKGÜL Emine, *Teori ve Uygulamada Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2007.
- AÇIKGÜL Hacı Ali, *Kredi Kartı Sözleşmeleri*, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Kılıçoğlu), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- AKİPEK Şebnem, “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2003, C. 52, S. 3, s. 103-119.
- AKKAYAN YILDIRIM Ayça, “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015, C.73, S.1, s.261-278.
- ASLAN Yılmaz, *Tüketici Hukuku Dersleri*, 6. Baskı, Bursa: Ekin Yayıncılık, 2016.
- AYAN Mehmet, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- AYDEMİR Efrail, *Hukuksal Uyuşmazlıklar Yönünden: Banka Kartları ve Kredi Kartları*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- BAHTİYAR Mehmet, “Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’na Göre Kartın Haksız Kullanımından Doğan Hukuki Sorumluluk”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2013, C. 71, S. 2, s. 71-89.
- BATTAL Ahmet, *Güven Kurumu Nitelendirmesi Işığında Bankaların Hukuki Sorumluluğu*, 1. Baskı, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001.
- DEMİR Deniz, “Karar İncelemesi: Haklı Neden-Geçerli Neden Ayrımı”, 2007, *Çalışma ve Toplum Dergisi*, S. 3, s. 15-17.
- EREN Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.
- EREN Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- HAZNEDAR İbrahim Murat/ GÜRSES Özay Şule, “Kredi Kartı Ücreti”, *Legal Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, 2012, C. 1, S. 4, s. 31-53.
- İNAL Tamer, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Hazırlanmış Tüketici Hukuku: Doktrin ve Yargıtay İçtihatları*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- İŞGÜZAR Hasan, *Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayıncılık, 2003.

KOSTAKOĞLU Cengiz, *Banka Kredileri Tüketici ve Konut Kredileri ile Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıklar*, İstanbul: Beta Yayınları, 2013.

NOMER Haluk, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2013.

OĞUZMAN Mustafa Kemal / ÖZ Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.

RUHİ Ahmet Cemal, *Sözleşmeler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.

SARAÇ Şükrü, *Yargıtay Kararları Işığında Banka Kredi Kartı Uyuşmazlıkları*, Ankara: Sözkesen Yayıncılık, 2013.

ŞEN Bahri Bahar, *Kredi Kartından Doğan Hukuki İlişkilerin Sona Ermesi ve Sonuçları*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.

ŞENYÜZ Doğan, *Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler*, 6. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2012.

TÜZEMEN ATİK Ebru, “Kredi Kartı Sözleşmelerinde Ek Kart Hamilinin Hukuki Durumu”, *TBB Dergisi*, 2014, S. 114, s.105-142.

TÜZÜNER Özlem, “Banka Kredi Kartı Sözleşmesinin Hukukî Niteliği ve Kart Hamili Bakımından Avantajlarının Sorgulanması”, *Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Kayseri, 2014, C. 3, S. 2, s. 277-314.

ZEVKLİLER Aylin/ GÖKYAYLA Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara: Turhan Kitapevi, 2014.

YARARLANILAN İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.sinerjimevzuat.com.tr>